

KÖRNYEZETI NEVELÉS LEHETŐSÉGEI (ERDEI ISKOLA SZERVEZÉSE) AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKÁBAN

Szolgáltató intézmény neve és pontos címe:

CSEMETE Természet és Környezetvédelmi Egyesület
6725 Szeged, Boldogasszony sgt. 6.

Kapcsolattartó személy neve, elérhetősége:

Dr. Ilosvay György, ilosvay@jgypk.u-szeged.hu, + 36 20 331 6478

Célcsoport: általános iskolai osztályfőnökök

A képzés célja:

A továbbképzési program célja a résztvevő pedagógusok környezettudatos szakmai kompetenciáinak fejlesztése rendszerszemléletű aktív tananyag feldolgozási módszerek alkalmazásával, mely a korszerű környezeti nevelési ismereteken keresztül cselekvőképes tudáshoz vezet. A tanfolyam célja még, hogy az eddig elsajátított ismereteket és a saját tapasztalatokat új megközelítésből strukturálja át, lehetőséget kínáljon a módszertani elmélyítésre. A képzés kiemelt szempontja az környezettudatos és egészségtudatos fejlesztés témakörének összekapcsolása annak kompetencia alapú múzeumpedagógiai vonzatával együtt.

A képzés főbb tartalmi elemei:

A gyerekek osztályközösségi létének keretét általában az osztályfőnök teremti meg. Ő a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is. Az átalakuló iskolarendszerben az osztályfőnöki feladatok azonban bővülnek, átalakulnak. Az iskola szellemiségén, a vezetői elvárásokon túl az osztályfőnök személyisége és elhivatottsága döntő a gyerekekben formálódó valóságkép kialakulásában. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlnövő elképzelései, a különböző iskolai programkínálatok. Igényessége, elvárásai, értékrendje a tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja.

Az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása nem meghatározó a környezeti nevelés szempontjából. Inkább általános tájékozottsága, problémafelismerő és -feldolgozó

képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.

Egy osztályterembe való belépéskor már ránézésre látszik annak hangulata, atmoszférája. Tükröződik valami a benne élő közösségről, abból, ahogyan a tanulók saját maguknak teremtett környezetükben élnek. Ismerősként cseng ez az év eleji feladat: teremdzsítés. Szerencsés esetben ez nem öncél, hanem határozott környezetkialakítási terveket rejt, tartalmakat fed. A mikrokörnyezet felfedezése, igényes, gondos alakítása, megóvása életünk minden helyszínén fontos lépés. Nem egyszerűen dekorálás tehát, hanem a környezetkultúra fejlesztésének eszköze.

A környezet megóvására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

Kiemelkedő szerepet játszik az osztályfőnök abban is, hogy összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, illetve lehetőségeit. Például: óhatatlanul felmerülnek a fogyasztói társadalom problémái: táplálkozási szokások, az iskolai büfé kínálata, a szükségtelen túlcsomagolás, a hulladék kezelése, anyag- és energiatakarékosság az iskolában. A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők, különböző akciók is kiegészíthetik és összefűzhetik az egyes szaktárgyakat.

Az osztályfőnöki tevékenység eredményességét fokozza, ha az osztályfőnöki órák témájának kínálata nem ad hoc jellegű, ismétlődésekkel teli, hanem legalább egy, de inkább négy évre tervezett sokszínű szocializációs program. Az erdei iskola, mint az oktatási-nevelési pedagógiai célkitűzések projektek módszerekkel (csoportban végzett tevékenységek) történő megvalósításának ideális helyszínei. Tervezése az osztályban tanító valamennyi pedagógus együttgondolkodását kívánja meg. A tanári együttműködésnek ez a formája a testület erejét fokozza, hatékonyságát növeli. Természetesen mindez az osztályfőnök összetartó munkájára épít.

Témaköröket ajánlunk, amely köré egy-egy tanév során (az életkort és a tanulmányokat figyelembe véve) az osztályközösség környezeti nevelése szerveződhet.

Az elméleti képzés helyszíne a *Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Interaktív Természetismereti Tudástára*. Az intézmény gyűjteményei a nemzeti kulturális örökség részét képezik. Védett könyvtárban, biológia-, fizika-, informatikai, geológia-, kémia- és technika tárban nemcsak napjaink, hanem a kultúrtörténeti jelentőséggel bíró korabeli szemléltető eszközök is megtalálhatóak – köztük számos olyan tárgy, melynek erdélyi vonatkozásai is vannak.

A terepgyakorlati képzés helyszíne *CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület Bugaci Környezeti nevelési Oktatóközpontja és akkreditált Erdei Iskolája*. Ezen a helyszínen rendszeresen tartunk határon túli magyar pedagógusok részére továbbképzéseket, ill. minden évben fogadunk diákcsoportokat az RMPSZ szovátai Teleki Oktatási Központjával együttműködve.

A CSEMETE Egyesület és az Interaktív Természetismereti Tudástár 2014-ben Szovátán a Teleki Oktatási Központban létrehozta a Gub Jenő Természetismereti Tudástárat, mely a város első múzeuma. Munkánkért a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége Országos Elnökségétől elismerő oklevelet kaptunk az erdélyi tudástár „létrehozásában és működtetésében nyújtott anyagi és szellemi támogatás elismeréseként”

Az bugaci erdei iskolánk a Kiskunsági Nemzeti Park fokozottan védett területén fekszik, vadvirágos homoki rétek és az ősbörökás erdőrengetegének határán. Környezetében időszakos tavak, a pásztoréletet bemutató skanzen, több tanösvény, lovasbemutató, valamint az erdő élővilágával és az Alföld fásításával foglalkozó erdészeti kiállítás található. A terület ideális az ember és környezete közti harmonikus együttélés, a hagyományos gazdálkodási formák bemutatására. Az ide látogatók a védett természeti értékek mellett az őshonos magyar háziállatfajtákkal, kézműves mesterségekkel, méhészettel, íjászattal és népi játékokkal ismerkedhetnek meg. Az erdei iskola programkínálatában akkreditált programcsomagok szerepelnek az általános iskola alsó és felső tagozatai számára is. Rendszeresen otthont ad osztálykirándulásoknak, intézményi és szakmai táboroknak, tanártovábbképzéseknek, felnőtt és családi programoknak.

A képzés módszerei:

- Múzeumpedagógiai foglalkozások
- „Öröm- és bánattérkép” készítés
- Jegyzetek, feladatmegoldások összehasonlítása, elemzése
- Új ismerethez kapcsolódó kérdések megfogalmazása csoportosan
- Adatgyűjtés, feldolgozás, információrögzítés együttműködéssel
- Esszé kidolgozása csoportosan (ötletgyűjtő, kidolgozó, véleményező feladatok munkamegosztással)
- Problémamegoldó gyakorlat ötletrohammal, értékeléssel
- Adott témának analitikus, analógiás és holisztikus körüjárása
- Viták, szituációs játékok
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony kommunikáció elsajátítása)
- Természetvédelmi tevékenységek
- A projektpedagógia elmélete és gyakorlata
- Terepgyakorlat
- Kooperatív tanulás

Fejlesztendő kompetenciák:

- anyanyelvi (magyar) kommunikáció
- matematikai, természettudományi és technológiai kompetenciák
- digitális kompetencia
- a tanulás tanulása
- kulturális kompetencia

A továbbképzés óraszám: 30 óra

Tervezett időpont: 2015. augusztus 2-7.

A továbbképzés javasolt időtartama:

6 nap, **érkezés** a Teleki Blanka Kollégiumhoz 2015. augusztus 2. 16 órától, **távozás** a CSEMETE Bugaci Oktatóközpontjától 2015. augusztus 7. 10 óra (a résztvevőket busszal szállítjuk Kiskunfélegyházára illetve Szegedre)

Tervezett helyszínek:

1. Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Interaktív Természetismereti Tudástár 6725 Szeged, Boldogasszony sgt. 6.
telefon: (+36-62) 544-753 e-mail: tudaskapu2011@gmail.com

Szállás:

Teleki Blanka Kollégium
6725 Szeged Semmelweis u. 5.

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar főépületének háta mögötti utcában található.

Étkezés

„Béke Tanszék” étterem

Reggeli: svédasztalos, szabad szedéssel

Ebéd: kétfogásos svédasztalos meleg étel

Vacsora: meleg étel

A reggelihez, az ebédhez és a vacsorához is biztosítanak folyadékot.

Megközelíthetőség: tömegközlekedéssel a Szeged Nagyállomástól az 1-es és a 2-es villamossal, a Mars térről (autóbusz állomás) a 20, 74 és 74A jelzésű autóbuszsal.

2. CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület Bugaci Oktatóközpont és Erdei Iskola 6114 Bugac, Nagybugac 89/a (46°40'08.45" É; 19°36'59.29" K)
telefon: (+36-62) 424-392 e-mail: csemete@csemete.com

Szállás és étkezés ugyanitt

Ide autóbuszsal szállítjuk a résztvevőket

Mindkét helyszínen a programok alatt büfé biztosított.